

Reportáže z nemocnice - covid

<https://denikn.cz/565176/velka-reportaz-z-chebu-jak-jsme-se-prolhali-ke-katastrofe-a-nenasli-v-ni-pouceni/>

19. února 2021 23:38 [KoronavirusReportáž](#)

Velká reportáž z Chebu: Jak jsme se prolhali ke katastrofě a nenašli v ní poučení

PROKOP VODRÁŽKA

Záchranáři před nemocnicí v Chebu překládají pacienta. Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

Když jsem po zasněžené dálnici přijížděl do Chebu, čekal jsem, kdy uvidím první náznak katastrofy, která se tu odehrává. Kraj počátkem roku zasáhl covid tak prudce jako nikde jinde v Česku. Jenže zoufalství ani smutek nevidíte, jsou pod povrchem, uvnitř lidí, v jejich rodinách a za zdmi nemocnice. Z té se stal jakýsi symbol toho, čím si region prochází. Místem, odkud se teď lidé moc často nevrací.

00:0024:18

Hodně příběhů, které jsem v Chebu slyšel, se týkalo smrti. Odešli blízcí a známí. V hlavě se mi zachytil jeden, který – ač se to možná na první pohled nezdá – patří k těm šťastnějším.

Muž prodělal koronavirus, těžký průběh se zápallem plic. Z nemocnice se vrátil domů, kde o něj pečovala jeho žena. Jeho stav se opět začal zhoršovat. Lapal po dechu, nemoc na něm zanechala těžké následky. Manželka tušila, že je zle. Rozhodla se ale nevolat záchranku, nechtěla, aby její muž zemřel za zdi nemocnice. Dost možná by nedostal ani šanci na intenzivní péči a ona už by ho nikdy neviděla. Odešel nakonec doma, obklopen láskou. Položil si ruce na hrud' a naposledy vydechl.

Rodina měla štěstí v tom, že se mohla s blízkým rozloučit. Jejich společná cesta měla závěr. Na rozdíl od mnoha jiných. „Dnes měla naše sociální pracovnice poradenství s rodinou, která se nestihla rozloučit. Když pacienta odváželi, ještě komunikoval. V nemocnici se zhoršil, přidal se zápal plic a už ho nikdy neviděli,“ vypráví Alena Votavová, ředitelka místního Hospice sv. Jiří.

[TIP: [Odebírejte nové články k tématu Koronavirus e-mailem.](#)]

Senioři se dívají na úřední desku, kam se vyvěšují smuteční oznámení. Často tam bohužel najdou své známé. Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

Běžně se stará o pacienty, kteří potřebují paliativní péči. Nyní se věnuje i poradenství kolem koronaviru. Když lidé nevědí, na koho se se svými problémy obrátit, často volají sem.

„Nálada mi přijde velmi pesimistická. Každý zná někoho, kdo si prošel covidem. Většina zná někoho, kdo zažil tu ztrátu. V lidech je obrovský smutek. Už to není jen z doslechu. Přimo se vás to dotýká,“ říká Alena Votavová ve své kanceláři.

Smutek je v lidech, na ulici ho ale nevidíte. Stále ho však připomínají houkající sanitky. I pro člověka, který vyrůstal u dvou nemocnic, je ten zvuk až moc častý. Důvod je patrný z pohledu do covidových statistik.

Z místa, které se během podzimní druhé vlny nijak nevymykalo republikovému průměru, se během prosince stal celostátní průšvih.

Čím to je? Nikdo s jistotou neví. Primář místní interny Stanislav Adamec má však poměrně jasno. „Podle mě je to tím, že se tady šíří mutace,“ říká v malé kanceláři, v níž přijímá návštěvy. Do křesla zapadne, působí unaveně.

V lednu se stal jednou z tváří, které o zoufalé situaci v regionu dávaly vědět okolnímu světu. Po Novém roce několikrát volal o pomoc, nemocnice – a především jednotka intenzivní péče – se začala rychle přeplňovat. Chyběli lékaři i zdravotní sestry a počty nakažených dál rychle stoupaly.

Adamec v tu chvíli pronesl výrok, že už musejí vybírat, jestli a jakou dají lidem šanci – musí selektovat.

Primář Stanislav Adamec při návštěvě ministra zdravotnictví v Chebu.

Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

Nadřízení jeho slova bagatelizovali. Mluvčí nemocnice o něm prohlásil, že je přepracovaný. Ministr [Jan Blatný \(za ANO\) jeho výroky označil za lež](#). Adamec si však za vším stojí, zkušenost mu nikdo nevezme.

„Je zbytečné, aby člověk dostal šanci na ventilátoru, když vám pak přijde mladší ročník a tomu tu šanci nebudete moct dát. V okamžiku, kdy bojujete o každé intenzivní lůžko, s tím nic neuděláte. Alzheimer, polymorbidní kardiaci, pokročilé nádory, o tom už se ani nediskutuje. Ti jsou jasně daní,“ popisuje.

Přestože z něj nejprve dělali lháře a [přepracovaného člověka](#), jeho slova postupně začínají potvrzovat další lékaři. Když se v České televizi objevil primář přílehlého Sokolova Martin Straka, nikdo asi podobně přímý výstup nečekal. S pohledem upřeným do kamery prohlásil: „Ano, pane ministře, pacienti se musí selektovat.“

Jak později vysvětlil, [chtěl především podpořit Adamce](#). „Chtěl jsem i podpořit Cheb, chtěl jsem se vyjádřit, že je to opravdu průser, a já taky říkám, že je to špatně,“ vysvětlil. Stejně jako Adamcovi mu vadilo, že jsou

umlcování, bagatelizování. Že je realita vykládána jinak, než jaká skutečně je.

„Nejhorší je, že se informace nedozvídáme. Pořád se tvrdí, že je britská mutace nakažlivější. Neřekneme ale pravdu, že je pravděpodobně agresivnější a víc zabíjí. Celou dobu nám mazali med kolem huby. Přitom už před třemi týdny britský premiér říkal, že možná má vyšší mortalitu. Tady se to ukazuje v plné nahotě. Bohužel si opravdu vybírá vyšší daň,“ vysvětluje Adamec svá slova.

To, že je za masivním nárůstem zemřelých na Karlovarsku britská mutace, zatím nikdo nepotvrdil. Oficiálně se v kraji objevila až 29. ledna, dva dny předtím ministr Blatný říkal, že se v Česku rozhodně nešíří komunitně. Jeho náměstek Vladimír Černý tvrdí, že je vlastně jedno, o kterou mutaci jde. Adamec ale jiné vysvětlení pro to, co se v Chebu děje, nemá.

Nyní je kluziště na hlavním náměstí prázdné, před Vánoci zde však bylo plno. Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

„Když srovnám jaro a podzim s tím, co máme teď, virus se chová jinak. Jsou tady spíše mladší ročníky. Horší průběhy a více umírání. Umírají mladí lidé, čtyřicátníci. Teď tu máme ročník 1987, policistu, má oboustrannou pneumonii,“ říká primář. Při rozhovoru mu neustále blikají

chytré hodinky. Přerušil ho tři telefonáty, když kolegové volají o radu. Péče o pacienty nepočká.

Co se tedy stalo ve městě, které ještě v prosinci z pohledu covidových statistik nijak nevybočovalo z celorepublikového průměru?

V italském Bergamu se v souvislosti s prudkým rozšířením nákazy zmiňuje zápas místní Atalanty v Lize mistrů. Plný stadion fanoušků, kteří sledovali historický úspěch svého klubu. Padlo mnoho gólů, s každým dalším výkřikem se dál šířila nemoc.

Podobně v Chebu místní zmiňují prosincové rozvolnění, které dostalo děti zpátky do škol a lidi do hospod. A především na vánoční trhy přímo na náměstí. Kluziště, pódium se zpěvem, ruské kolo. Lidé si užívali svařák a dobroty.

Za příčinu současného průšvihů to má místní opozice, argumentují tím i lidé z ministerstva. Důkazy pro to, že by vánoční trhy za rozšíření infekce mohly, však neexistují. Nepotvrdila to ani hygiena, což ale možná nejvíc ze všeho ukazuje na to, že žádné trasování nefunguje.

Lidé však povětšinou vánoční trhy za epicentrum nákazy považují. Starosta Antonín Jalovec říká, že to funguje především jako jednoduché vysvětlení – za epidemii může město. „Přiznejme si, že pro spoustu lidí je pohodlné najít viníka. Ne si říct, že jsme se o to zapříčinili všichni. Ten tím, že neměl roušku. Ten porušil jiná opatření. Ne, lidé si řeknou: byly tu trhy, jsme všichni vyviněni,“ míní.

Dva muži se baví na hlavní chebské třídě. Bez roušek. Lidé si za rok nenašli v řízení epidemie důvěru. Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

Sám si také nedokáže kritickou situaci ve městě vysvětlit ničím jiným než řáděním britské mutace. „Nemám hmatatelný důkaz, že by to tak bylo. Ale jiné vysvětlení nemám,“ říká.

Několikrát apeloval, ať se problém řeší. Vyslyšen nebyl. Z vlády se vždy ozvalo, že se vše zvládá.

Na jaře respekt, pak ztráta důvěry

Bageterie je jeden z posledních chebských podniků, kde si lze dát jídlo na talíř nebo kávu do hrnečku, alespoň venku u stolu. Kolem poledne se tam srocují místní.

„Na jaře byli lidi vystrašení. Jenže pak přišla hromada nesmyslných nařízení. Furt se něco měnilo, dělalo se to s ohledem na popularitu kvůli volbám. Lidé to mají s prominutím asi už u řítě,“ říká při vyřizování objednávek majitel podniku.

Podotýká, že na jaře vládu respektoval. Přes léto podle něj vše fungovalo dobře, na podzim už ale ztratil poslední zbytky důvěry. Nakonec ho situace dohnala k tomu, že jel až do Prahy na Václavské náměstí demonstrovat. Nepopírá, že je koronavirus nebezpečný, nemá prý ale jiné řešení.

„Myslím si, že nemá smysl ty věci zavírat. Lidé už nedůvěřují vládě. Nedůvěřují v rozhodnutí. Má smysl se ozývat. Je to těžké,“ vysvětluje.

Jeho názor není ojedinělý. Zaslýchnete ho i od dalších lidí, stát si mezi lidmi vybudoval nedůvěru. Na kraji obce Zlatá, malé vsi mezi Chebem a Sokolovem, to popisuje dvojice podnikatelů. Říkají, že nejsou proti systému, z rukávu však poměrně rychle vysypou desítky dezinformací a polopravd, které se šíří.

Tři kolegové, při polední pauze si dají po obědě kávu a cigaretu.

Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

Lukáš Boček a Marek Kroha zde před dvěma lety z bývalého JZD vybudovali střelnici. Prodali síť prodejen potravin a rozhodli se, že si splní sen. Životní úspory však padly na projekt, který jim nyní prodělává. Z dotačních titulů se jim zaplatí nanejvýš minimální náklady. Jinde práci hledat nemohou. „Když půjdu pracovat do Německa, vezmou mi dotaci.

Takže mohu jediné na černý trh,“ vysvětluje Kroha na jednom ze střeleckých stanovišť.

Od počátku jsou k nemoci skeptičtí a teď otevřeně přiznávají, že jsou zahrnutí do kouta. V jejich slovech postřehnete jednu důležitou věc: zůstává v nich každý přešlap, kterého se vládní představitelé dopustili. A nechápou, proč se oni musí omezovat, když to ostatní nedělají.

„Když se podívám na zprávy, rozkopal bych televizi. Monika Babišová si jede do Dubaje a já nemůžu jet do Varů pro barvu do tiskárny,“ říká Marek Kroha. V lidech tyto přešlapy leží, mnohokrát uslyšíte o party v teplickém hotelu nebo na pražském Vyšehradě.

Společně kandidovali do místního zastupitelstva za Řád národa, jednu z protestních stran, kterým se v kraji obecně více daří. „Mám pocit, že nás drží naschvál všechny pod zámkem, abychom zkrachovali a mohl nás všechny zaměstnat v holdingu,“ vysvětluje. Při rozhovoru postupně padají klíčová slova: Soňa Peková, Václav Klaus, peníze farmaceutické lobby.

Jejich názory lze shodit tím, že jsou to konspirační teorie. Ty ale v Karlovarském kraji padají na úrodnější půdu než kde jinde. Region má dlouhodobě jeden z nejvyšších podílů lidí se základním vzděláním, což se promítá i do studijních výsledků. Lidé jsou zde náchylnější k tomu, aby se chovali méně zodpovědně.

Jednatel továrny se snaží chovat co nejzodpovědněji. Zaměstnance motivuje, upozorňuje i kontroluje. Stejně to nestačí. Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

Své zkušenosti s tím má Tomáš Peták, jednatel společnosti STAX Metal Fibers. Továrna na malé vsi Dasnice se věnuje výrobě kovových vláken, která jsou základem pro brzdné destičky.

Snaží se dodržovat opatření a říká, že k tomu motivuje i své zaměstnance. U vstupu do každé z hal vás přivítá velké upozornění na nošení roušek, každému rozdává dezinfekci, nově i respirátory. Když mu zaměstnanec donese měsíčně čtyři potvrzení o antigenním testu, dostane na ruku pětistovku.

„V práci můžu dělat, co chci, ale pak odejdu za roh a oni ty roušky stejně sundají. Teď jsem tu měl otce se synem, chodili do práce s příznaky, až jsem je musel vyhnat ven a na testy,“ říká, když prochází kolem výrobních linek.

Marnou snahu dokládá na příkladu: Zaměstnance nutí, aby se neshluovali a nosili roušky. I když je v práci z donucení alespoň částečně

nosí, po šichtě sednou čtyři do jednoho auta, roušky sundají a jedou domů. Většina zaměstnanců bydlí v okolí, setkávají se i po práci. Projevuje se to i na výrobě. Ze sedmi linek fungují jen čtyři, zbytek lidí je na nemocenské, někteří lehli s covidem.

Zaměstnancům platí vyšší než mediánovou mzdu, jsou to tedy mírně nadstandardní podmínky. Zhruba čtyřicet procent ze 70 zaměstnanců má pouze základní vzdělání, což k pochopení vážnosti situace nepřispívá. „Já jim říkám, chod'te se testovat, zůstávejte doma. V těch lidech se kříží to, co jim říkám já, s tím, že nechápou, proč by měli být doma, když nemají příznaky,“ vysvětluje.

Sám má přitom omezené možnosti. Pracovníků je podle něj na trhu práce nedostatek. Peták popisuje, že loni se ve firmě zvedla vlna nevole kvůli tomu, že zaměstnává zhruba deset procent Romů.

„Dodržujte bezpečnou vzdálenost,“ varuje cedule ve firemní kuřárně, kde kterou zrovna sedí jeden ze zaměstnanců. „Hádejte, jestli ji dodržují?“ říká jednatel firmy Peták. Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

Navíc se přidává další faktor. Karlovarský kraj je po Ústecku druhým nejhorším, co se týče počtu exekucí. Cheb pak šestým nejhorším okresem v celé republice, exekuci zde má 15 procent obyvatel.

„Více než třetina lidí, kteří u mě pracují, má exekuci. Většina z nich má dvě a více. Jsou v tom jako ve spirále. Oni nastoupí a do dvou týdnů máte plnou datovku,“ popisuje. To se odráží i v tom, že se lidé obávají sebemenších výpadků v příjmech. Pandemie je jen jeden z mnoha problémů, které ti lidé řeší, a jsou také mnohem méně ochotní zůstat třeba na nemocenské. „Ten člověk je ztracený a při sebelepší vůli upadne do letargie. Systém ho semele. Je mu to jedno,“ říká Peták.

Možnosti, jak bránit šíření viru ve firmě, podle svých slov vyčerpal. Když chtěl sám organizovat testování zaměstnanců, narazil. Na vyhodnocení by potřeboval odborného pracovníka, kterého nesehnal. Přiznává, že situace je kritická.

Z pohledu občana by si dokázal představit i dvoutýdenní průmyslový lockdown. Z pohledu podnikatele však jen tehdy, pokud by stát po tu dobu platil veškeré fixní náklady. „Kdybych měl dva týdny stát bez peněz, končím. Loni zde majitelé zalepili díru deseti miliony. Já bych musel vyhlásit insolventci. Tu vatu, kterou bych to hlídal, jsem investoval. Mám stroj na výrobu, který nefunguje, protože se sem Němci bojí přijet,“ dodává.

Právě vztah s Německem je přitom na celém chebském příběhu důležitý. Od začátku problémů zní volání o pomoc z Německa. Vedle starosty a nemocnice po ní volá i občanská společnost.

Místní sepsali [petici](#), prosbu, aby vláda pomoc z Německa umožnila. Za akcí stojí právník Libor Dušek, chebský rodák, který se na rozdíl od většiny svých vrstevníků po vystudování vysoké školy do města vrátil. O kritické situaci se dozvěděl od známého, kterého i se zápallem plic poslali z nemocnice domů. Do toho se objevil zoufalý dopis primáře Adamce.

Převozové sanitky odsud jezdí jen na východ. Do Německa, které region obklopuje ze tří stran, s pacienty stále nesmí. Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

Dodnes vyslyšen nebyl. „Vláda si podle mě myslí, že kdyby spolupráci navázala, byl by to symbol prohry. Ať už si myslíme o vládě cokoli, prohra to není. Babišovi pandemii nevyčítám, je to nepochopení. Pro nás je to přirozená spolupráce,“ říká ve své kanceláři.

Propojení s Německem je tu přitom historické. Narušily je válečné události a následné vyhnání německy mluvícího obyvatelstva, v posledních desetiletích se však opět daří budovat jakýsi symbiotický vztah.

Snaží se o to například René Milfeit, koordinátor česko-německé spolupráce v rámci sociální akademie EJP. Ta usiluje o budování pevných vztahů mezi oběma zeměmi předáváním zkušeností v oblasti sociální práce, zdravotnictví nebo kultury a společenského života. Přiznává, že si region nese historické šrámy, ale právě budování vztahů je podle něj cestou, jak je překonat.

„Obecně jsou česko-německé vztahy, zvláště tady, považovány za příkladné v rámci Evropy. Například spolupráce záchranného systému je považována za výbornou,“ vysvětluje v malé školní kanceláři v Mariánských Lázních.

Od loňska třeba funguje spolupráce záchranných služeb, která umožňuje využívat psychosociální pomoc v případě neštěstí. V praxi to znamená, že kdyby měl třeba německý pár nehodu na území Česka, kterou by jeden z dvojice nepřežil, bylo by možné jim zajistit psychologickou pomoc v němčině. Totéž by ostatně mohlo fungovat i v případě covidových neštěstí.

Milfeit považuje odmítání pomoci za nepochopitelné, zvláště s ohledem na fakt, že solidarita mezi zeměmi funguje. „Když začala na jaře koronavirová pandemie a řešily se roušky, zažili jsme, že právě Češi je šili i pro lidi v Německu. Zprostředkoval jsem například pomoc pro lidi s postižením. Velmi si cenili solidární pomoci. Je to jeden region,“ popisuje.

I on podepsal petici o spolupráci. Nyní se obává mimo jiné i toho, jak se handrkování kolem pomoci promítne do vzájemných vztahů. Vzájemná důvěra, která se budovala dlouhá léta, může být velmi rychle pošlapána. „Toho se bojím nejvíc,“ dodává.

Česko-německé vztahy samozřejmě nejsou ideální. Právě proto je podle iniciátora petice Libora Duška důležité, aby si obě strany uměly pomoci. „Když jsou tady výhody a nevýhody, měli bychom teď využít těch výhod,“ argumentuje.

Libor Dušek je iniciátorem petice, která spojila zdravotníky i občanskou společnost ve snaze pomoci regionu. „Dodnes na nás nikdo nereagoval,“ říká. Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

Vzájemné vztahy nejsou úplně vyvážené. Německo těží z levné pracovní síly, a to jak na českém, tak svém území. Často zmiňovaní pendleři jezdí do Německa za prací a je velmi těžké jim konkurovat.

Prvním důvodem je **Kindergeld**, přídavek na děti, nyní přes 200 euro měsíčně. Pro české firmy nerovná konkurence. Za hranice je navíc možné utéct před exekucemi, které tam český exekutor nemůže vymáhat. A projevuje se to samozřejmě i ve zdravotnictví. Do Německa utíká mnoho zdravotních sester, ošetřovatelů či lékařů. Jednou z takových je i zdravotnice Lída.

Vystudovala střední zdravotní v Chebu, pak nastoupila do sokolovské nemocnice na ARO, kde pracovala patnáct let. Když přešla nemocnice pod společnost Penta, necítila podle svých slov podporu a s kamarádkou se rozhodly odejít za hranice.

„Bylo to čím dál tím horší jednak platově, ale vadil nám i přístup. Jste tam patnáct let a prioritizují se ti noví. Ti staří už jsou drazí,“ popisuje. Nyní si

dodělává magisterské studium, sestry s její odborností jsou nyní nedostatkové v každé nemocnici, kde ošetřují covidové pacienty, Lída ale pracuje za hranicemi.

Není se čemu divit, má tříčtvrtinový úvazek, ale dostává plat jako v Česku za plnou pracovní dobu i s přesčasy. Pečuje o jednoho imobilního seniora. V Německu už si vybudovala pozici, přiznává však, že to nebylo jednoduché. „Je naivní si představovat, že máte stejné šance. Česká sestřička tam nikdy nebude jako ta německá, je to podobné jako u nás s Ukrajinci a Ukrajinkami,“ dodává.

Nakonec pomáhá s covidovými pacienty i v Česku, nikoliv však ve svém regionu, ale v Praze. Povolali ji na Vinohrady. „Ze Sokolova se mi ozvala jen jedna známá, jinak nikdo. To je pak složité, když není zájem,“ říká.

To, že nemocnice není v nejlepší kondici, vidíte na první pohled.

Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

Nejhorší ve všem?

Premiér Andrej Babiš (ANO) o Karlovarsku v souvislosti se současnou krizí prohlásil, že je „úplně nejhorší, historicky ve všem“. Tato slova nakonec mají něco do sebe. Když se na tento premiérův výrok místních zeptáte, nejprve se pousmějí, poté rozzuří a nakonec alespoň zčásti souhlasí.

V mnoha socioekonomických ukazatelích na tom tento region skutečně není dobře. Chebská nemocnice také nepatří mezi vyhlášená zdravotnická zařízení. Má problém sehnat zdravotníky i za běžného provozu, prakticky každý rok kraj musí kvůli nedostatku personálu řešit hrozící uzavření některého oddělení.

Nejedná se o žádnou novinku, ale neřešený problém. Problémy regionem prorůstají jako metastáze. A covid vše ještě zhoršil.

Tyto dlouhodobé problémy ovšem mohla vláda vedená Andrejem Babišem řešit, ostatně region patří mezi jeho volební bašty, poslední volební období zde mělo hnutí ANO hejtmanku, ale také přímo v Chebu starostu – Zdeňka Hrkala.

Ten působí dlouhá léta jako ředitel místní střední zdravotnické školy, v roce 2017 se dostal do čela města na úkor současného starosty Jalovce. Vztah mezi oběma politiky tak rozhodně není ideální. Na jednom se ale shodnou: za rozhodnutím nepřijmout německou pomoc není nic jiného než politika.

Do kanceláře mě vede prázdnou chodbou, která je na školu podezřele tichá. Místo hulákání studentů slyšíte, jak se rozléhá každý váš krok. „Je to zvláštní pocit, jako o prázdninách, ale nikdo si to tady neužívá,“ vypráví Hrkal.

Ani jemu se Babišův výrok nelíbí. Možná se ho to dotýká i osobně, ostatně nesl by na tom svůj podíl. „Poslouchá se mi to nedobře. Víím, že jsme vždy byli na okraji. Pokud jsme byli Karlovarský kraj, byli jsme na okraji. Pokud jsme byli Cheb, jsme v kraji také na okraji,“ vysvětluje.

Stále má členskou průkazku hnutí ANO, k vládě je však kritický. Zmiňuje přitom jedno: ztrátu důvěry. „Jako občan považuji za velice nespravedlivé, že se káže voda, a pije víno. Ti, kteří by měli jít příkladem, měli by nosit

roušky a chovat se zodpovědně, nařízení porušují. Ať už jsou to starostové, hejtmani, nebo vláda. Když se támhle perou poslanci ve Sněmovně, není se pak čemu divit, že je tady občanská nespokojenost,“ říká.

Jeho slova jako by odrážela náladu ve společnosti. Lidé jsou nespokojeni a ztrácí důvěru.

Vláda a ministr zdravotnictví dlouho všechna volání o pomoc ignorovali. Odmítali přiznat, že je situace kritická.

Nikdy neřekli, že je na vině britská mutace, ačkoliv to postupně sami přiznávají. Zatímco v okolních státech se řešilo, jak se na mutaci připravit, v Česku se nesequovalo.

Zpochybňovali slova o selektování pacientů v přeplněných nemocnicích, přitom nyní to vláda nabízí jako řešení, jak zoufalou situaci řešit.

Školy jsou zavřené, děti tráví dny u počítače, pak v osm večer potkáte v zapadlé uličce skupinku deseti teenagerů, jak popíjí levné víno a kouří.

Firmy se mohou snažit, jak chtějí, ale když mají chudé a sociálně znevýhodněné zaměstnance, k dodržování opatření je nedonutí. Zvláště když pro ně „marodění“ může být otázka přežití. Problém, na který se upozorňuje od první vlny.

Odpovědnost je na každém z nás. Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

Vláda se prolhala ke katastrofě, která stála život mnoho obyvatel Chebu. Smutek se v lidech hromadí, odcházejí mladší ročníky, které před sebou mohly mít ještě mnoho let života. Každý svým dílkem přispěl k tomu, do jaké situace se Cheb dostal. Někdo tím, že nenosí v práci roušku, jiný když zavítal na vánoční trhy.

Nejvíce však přispěla vláda tím, že situaci neřešila a ztratila důvěru lidí.

Jenže v Chebu a okolí se pandemie nezastaví. Vláda sice po měsíci volání o pomoc region uzavřela, nákaza se však rozšířila i do dalších oblastí a volná lůžka postupně **dochází v celém Česku**.

Vláda si navíc ze situace v Chebu nic neodnesla. Když jsem se ptal náměstka ministra zdravotnictví Černého, jestli plyne z Chebu nějaké poučení, odpověděl stroze: „Z odborného pohledu nikoliv.“ Jinými slovy: Postupovali bychom stejně.

Poučit se tak mohou občané, na které vláda nyní **háží tíhu odpovědnosti**. Jak ukazuje „případ Cheb“, situaci je možné řešit pouze odpovědným chováním. Nikdo jiný to za vás neudělá.

Zůstaňte v obraze a sledujte nejčerstvější informace kolem koronaviru na jednom místě.

**

<https://denikn.cz/539103/nocni-na-covidovem-aro-bile-peklo-posledni-volny-ventilator-a-chybejici-usmevy/>

15. ledna 2021 14:15 [KoronavirusReportáž](#)

„Když řečnili Landa s Klausem, měli jsme zrovna resuscitaci, exitus a dva příjmy.“ Byli jsme s lékaři na covidovém ARO

ADÉLA SKOUPÁ

GABRIEL KUČHTA

Gabriel Kuchta, DeníkN

Nemocnice napříč republikou plní v posledních týdnech pacienti s covidem. Počet hospitalizovaných se drží nad sedmi tisíci, z toho je přes 1100 v těžkém stavu. Strávili jsme část noční služby na covidovém ARO a jednotce intenzivní péče v Náchodě. „Někdy v polovině prosince jsme viděli světlo na konci tunelu, pak jsme ale zjistili, že je to protijedoucí lokomotiva nákladního vlaku v podobě další, ještě horší vlny,“ říkají zdravotníci.

00:0015:09

Na dvacetitisícový Náchod se z mraků tiše sypou hromady sněhu. A zatímco většině lidí ve východočeském městě nedaleko polských hranic končí den, zdravotníci v nemocnici právě nastupují na noční dvanáctihodinovou směnu.

Zažívají nejnáročnější dny pandemie – na akutním covidovém oddělení leží tolik pacientů v těžkém stavu, kolik tu ještě nebylo: z osmnácti plicních ventilátorů zbývá poslední volný. Na ARO, kam se dostávají ty nejtěžší případy, je všech šest lůžek obsazených. A o patro výš, na covidové jednotce intenzivní péče, která improvizovaně vznikla z urologie, je poslední prázdná postel pro případ, že by se někomu z pacientů s covidem na standardních lůžkách přitížilo.

Nedocházejí jen intenzivní lůžka v nemocnici, ale hlavně síly lékařů, sester i dalších zdravotníků. V nebývalém tempu pracují už čtvrtý měsíc – na podzim patřil Náchod k nejzasaženějším místům v zemi.

Na covidovém ARO v náchodské nemocnici je všech šest míst obsazených.
Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

„Na tu fyzickou zátěž jsme si za tu dobu, myslím, navykli: že se potíme v overalech, že jsme pořád na nohách a bolí nás. S psychikou je to ale čím dál horší. Jsme vyčerpaní, ubývá úsměvů, máme toho nad hlavu,“ připouští Lucie, drobná zdravotní sestra na ARO, zatímco obsluhuje jednoho z pacientů v umělém spánku, za nějž dýchá plicní ventilátor.

Statný padesátník je jedním z těch, které covidový zápal plic a neutuchající kašel vyčerpal natolik, že jim lékaři museli provést intubaci – zavést trubici přes ústa až do průdušnice a napojit je na umělou plicní ventilaci. Ulevili tak poškozeným plicím a možná jim tím i zachránili život. Šance, že se to povede, je ale u takto vážně nemocných zhruba padesát na padesát.
„Zrovna tohoto pána jsme včera oživovali,“ prozrazuje sestra.

Na šest takových pacientů, kteří potřebují intenzivní čtyřadvacetihodinovou péči, jsou tu tři sestry, jeden lékař a sanitář. Ani během noční směny se téměř nezastaví. Přístroje pípají, ve vlnitých křivkách zobrazují životní funkce pacientů, co chvíli si některá z mašin vyžádá hlasitějším upozorněním větší pozornost sester. Ty přeskakují od

pacientů k přístrojům, čistí trubice, plní dávkovače, odebírají krev a různě se starají o to, aby nic nechybělo a vše fungovalo.

„Není to úplně optimistické. Ti pacienti se tady pořád mění a často umírají,“ říká zdravotní sestra Lucie. Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

Z rádia zrovna hrají osmdesátkové hity a jeden ze zdravotníků si přes dvojité rukavice na cestě od jednoho pacienta k druhému luská prsty a snaží se rozveselit kolegyni. „To se musí, ale přijďte se podívat kolem čtvrté hodiny ráno. Na začátku směny se snažíme udržet si nějaký optimismus a pak už skoro lezeme po čtyřech. Někdy nestihneme ani pauzu nebo jdeme za celých dvanáct hodin na jednu. Tam se člověk nají, nalije do sebe, co se dá, rychle se vyčurá a pokračujeme,“ líčí zdravotní sestra Lucie, a i když působí jako pozitivní člověk a za štítem a respirátorem se mile usmívá, přiznává, že zdravotníci už v posledních týdnech nemají odkud brát energii.

Ostatně i původně vtipkující zdravotník po otázce, jak hodnotí aktuální situaci, zvažní. „Už o tom nechci mluvit, nebavím se o tom ani doma s rodinou. Už toho bylo tolik, že toho mám dost,“ přiznává muž s náušnicí v uchu.

Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

Právě zdravotníků a sester, které umí obsluhovat plicní ventilátory, je v době pandemie všude kritický nedostatek. Na to, aby se mohli starat o takové pacienty v těžkém stavu, se museli tři roky vzdělávat. Jelikož ale nemocných vyžadujících podporu dýchání razantně přibylo, sestřičky ze zdejšího covidového ARO chodí vypomáhat i o patro výš, na covidovou jednotku intenzivní péče. Tam se do služeb dobrovolně hlásí sestry z celé nemocnice. Nad rámec svých úvazků si přibírají práci, není proto výjimkou, že mají i dvacet dvanáctihodinovek měsíčně – což je zhruba o šest víc než obvyklý plný úvazek.

Bílý peklo

Oddělení urologie, které se přeměnilo na covidovou intenzivní péči, připomíná improvizovanou polní nemocnici – hned u výstupu z výtahu zaujmou chodby plné lepenkových krabic se zabalenými ochrannými pomůckami, přehlídka plicních ventilátorů určených pro vysokoprůtokový kyslík a podlouhlé bílé bomby s kyslíkem.

Jednu z nich právě nahazuje na ramena voják, který zde vypomáhá – od zdravotníků jej lze rozeznat i díky armádnímu symbolu překřížených mečů

vyvedenému fixou na bílém overalu. „To jsem si nakreslil, aby bylo jasné, že jsem tady na nošení věcí,“ usmívá se.

Službám vypomáhají v náchodské nemocnici i vojáci. Jeden z nich zrovna přenáší na covidové jednotce intenzivní péče bomby s kyslíkem.

Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

„Už jsem pomáhal i v domově důchodců a myslel jsem si, že už mě nic horšího nečeká. A pak jsem přišel sem. Říkám tomu bílý peklo a myslím, že by si to měl každý zkusit. Obdivuju personál, že to nasazení zvládá. To se dá vydržet jen chvíli – třeba když lidé jezdili do Německa postavit barák a vrátili se s výtěžkem. Tady to ale dělají bez té vidiny,“ popisuje voják. „Pořád se děkuje armádě, ale tohle jsou ti lidi, kteří to tady drží.“

Sestry mezitím pobíhají okolo pacientů a hledají ve skříních a krabicích materiál. Panuje mírné napětí, snaží se spolu sehrát, protože pocházejí z různých oddělení – z neurologie, porodnice, dětského oddělení... V kombinézách a respirátorech se rychle zadýchávají a nemají čas na rozmlouvání. „Jsme rády, když stihneme pauzu,“ říká rázně jedna ze zdravotnic, zatímco zapisuje na sesterně provedené úkony.

Nemocní léčící se na covidové jednotce intenzivní péče potřebují větší míru kyslíkové podpory. Na oddělení zbývá poslední volné místo.

Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

I když mezi osmnácti pacienty na covidové jednotce intenzivní péče převládají starší ročníky, věkové rozpětí je široké a leží zde třeba i šestatřicetiletý muž. Mnozí lidé jsou v jen o trochu lepším stavu než intubovaní pacienti na ARO o patro níž, většině z nich ale také pomáhá dýchat ventilátor – například formou kyslíkové masky nebo nosní kanyly s vysokým proudem kyslíku. Některé sestry proto prošly rychlým školením, jak s přístrojem pracovat, k ruce je jim vždy jedna kolegyně z ARO.

Nejen lidé, ale i technika se dostává na hranici možností – v posledních dnech proudí nemocničními rozvody ohromné množství kyslíku: šestikubíkový zásobník na kapalný kyslík obsluha standardně plní jednou za šest až osm týdnů. Nyní musí dodavatelé jezdit třikrát i čtyřikrát do týdne – spotřeba zkapalněného kyslíku přesahuje i 1200 litrů za den. Pro srovnání, za běžných okolností je to zhruba 150.

Covidové oddělení denně spotřebuje kromě kyslíku z rozvodů ještě zhruba dvacet kyslíkových bomb. Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

Kvůli náporu zamrzá výparník, který mění kapalným kyslík na plyn, a technici ho proto musí i několikrát denně čistit, aby dodávka kyslíku nevypadla. K tomu navíc na covidovém oddělení denně padne 20 velkých lahví kyslíku. Nejvíce spotřebuje takzvaná vysokoprůtoková kyslíková terapie, kdy člověku proudí do nosu směs vysoce koncentrovaného kyslíku se vzduchem v objemu 50 až 60 litrů za minutu.

Když se stav pacienta na covidové jednotce intenzivní péče přesto nelepší, zdravotníci jej intubují a přesouvají na ARO. Pokud je tam zrovna místo. Když ne, pacienti zůstávají.

Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

I když jsou zdravotníci otrlí a zvládají leccos, stav posledních týdnů líčí jako bezútešný. „Nejtěžší jsou asi situace, kdy někoho přijímáme na JIPku, mluví s námi, snažíme se žertovat, vtipkovat. Pak vidíte, že se mu dýchá čím dál hůř. A pak přijdou ty okamžiky, kdy ho držíte za ruku a vysvětlujete mu, že ho teď zaintubujete, aby si odpočinuly plíce. On má strach v očích, ale zároveň se s důvěrou ptá, zda se probudí,“ popisuje zpátky v přízemí na ARO sestra Lucie jedny z nejbolestivějších momentů, které se nyní odehrávají v nemocnicích.

„Vy jim říkáte, že se probudí, a přitom mnohdy víte už dopředu, že ta šance je velmi mizivá. Ale ne vždycky, někdy uzdravení sami věříte a chcete tomu věřit. Ale ta nemoc se chová strašně zvláště. Velké zvraty mohou přijít z minuty na minutu,“ dodává. V tu chvíli se znovu ozve hlasité pípání a ona za šustění overalu odbíhá k pacientovi.

Covidové ARO náhodské nemocnice. Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

V úterý, tedy v den naší návštěvy, podle statistik zemřeli v náhodské nemocnici na covid čtyři lidé, za celou pandemii jich nepřežilo již více než 280. „S úmrtími se člověk těžko smíruje. Denně tady předáváme několik pozůstalostí a to vše má vliv na naši psychiku. Vytluoká se klín klínem,“ popisuje sestra. Jsou ale i pozitivní čísla – mnoho lidí se v nemocnici podařilo zachránit, mezi nimi i třeba devadesátníky.

Sami zdravotníci ale čísla ani okolní dění sledovat nestíhají. Jejich život se smrškl na cesty do práce a z práce. „Musím říct, že všechno šlo stranou. Rodina, koníčky, psychohygiena. Jsme v podstatě pořád tady a nic jiného nestíháme,“ říká sestra Lucie. Pro matku malého dítěte prý byl zatím nejnáročnější říjen, kdy sloužila osmnáct dní v kuse bez odpočinku.

Světlo na konci tunelu byla protijedoucí lokomotiva

Stejně jako v ostatních nemocnicích platí, že mnozí lidé s covidem stonají dlouho, zvláště na lůžkách intenzivní péče leží i několik týdnů. Mnoho pacientů s covidovým zápallem plic je tu už od Vánoc. „Za jiných okolností by možná zavolali sanitku dřív, ale chtěli prožít svátky doma. Je to vlastně pochopitelné. Měli obavu, že jsou to jejich poslední Vánoce. A hned

v pondělí po svátcích jsme měli osmnáct příjmů za jediný den,“ vypráví ředitel nemocnice Jan Mach, který je tu naším průvodcem.

„Někdy v polovině prosince jsme viděli světlo na konci tunelu, pak jsme ale zjistili, že je to protijedoucí lokomotiva nákladního vlaku v podobě další, ještě horší vlny,“ komentuje vývoj situace ředitel.

Oddělení urologie se proměnilo v covidovou jednotku intenzivní péče.
Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

Krátce před Vánoci a potom mezi svátky tak musela nemocnice znovu otevřít dvě oddělení pro covidové pacienty, která během klidnějšího prosince „zakonzervovala“, a začít je opět plnit lidmi.

To netrvalo dlouho – během pěti dnů se 38 lůžek obsadilo. „Eskalovalo to minulý víkend, kdy jsme byli v sobotu večer kompletně plní. Pak jsme začali hospitalizovat covidové pacienty i na interním oddělení. Poté co nebylo možné přeložit čtyři pacienty do fakultní nemocnice, jsme na interně otevřeli další covidová lůžka,“ popisuje peripetie posledních dní ředitel.

V nemocnici nyní stoná víc než stovka lidí, kteří kvůli covidu nemohou popadnout dech nebo je dlouhé dny trápí horečky či jiné potíže.

„Prakticky skoro všichni hospitalizovaní potřebují ve větší nebo menší míře kyslíkovou podporu. A pacienti, kteří potřebují vysokou podporu, musí být na intenzivních lůžkách,“ vysvětluje klidným hlasem ředitel.

Do funkce nastoupil loni v březnu, kdy se v Česku potvrdil koronavirus u prvních lidí a v zemi se rozjela epidemie, takže se s nadsázkou označuje za covidového ředitele. Stejně jako jiní šéfové nemocnic teď horečnatě řeší, z jakých oddělení ještě může ukrojit místo pro péči o lidi s covidem – platí, že čím menší nemocnice, tím omezenější možnosti má.

„Kladu si otázku, zda dokážeme něco jiného než mejdan nebo lockdown,“ píše ve svém [lednovém ohlédnutí za uplynulým měsícem](#) na webu nemocnice ředitel Jan Mach. „Neudělali jsme si ze zdravotníků citróny, ze kterých chceme vymačkat i tu poslední kapku šťávy? Není to tím, že zdravotní systém u nás zatím nápor nemocných s covidem zvládal, a tak nepřikládáme epidemii větší vážnost? Bude důsledky našeho neuváženého chování zdravotnictví zvládat i nadále?“ ptá se ředitel.

Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

Ta náchodská sice nepatří k nejskrovnějším, tento týden se ale dostala do fáze, kdy už nedokáže pomáhat pacientům z menších nemocnic v okolí – například z extrémně zatíženého Trutnova nebo ze Dvora Králové, odkud dříve sanitky do Náchoda vozily nemocné, aby tamním špitálům ulehčily.

Právě v den reportáže náchodská nemocnice vyčlenila dalších dvacet postelí pro covidové pacienty. Uskrovnit se tentokrát musela ortopedie, což je v době zimních úrazů a zlomených krčků značně komplikované. „To jsou ale standardní lůžka. Od začátku jsem upozorňoval na to, že nám budou chybět intenzivní lůžka,“ líčí ředitel Mach na covidovém ARO.

Napětí potvrzuje i lékař z ARO, který zrovna usedl za počítač, aby zdokumentoval péči o nejtěžší pacienty. „Ten telefon, co pořád nosím v ruce, je takzvaný triážovací. Na něj volají z různých oddělení z naší nemocnice nebo z ambulancí, když přijmou nového pacienta. Z Náchoda, z Rychnova... Nebo se záchranka ptá, kam má dát covidového pacienta. A když víte, že máte na půlku kraje čtyři lůžka a z toho jsou dvě bez kyslíku, děsíte se každého zazvonění. Je to velký stres,“ líčí unaveně lékař Michal a dává nahlédnout do složky, kam si zapisuje volnou kapacitu: v nemocnici je osm volných lůžek pro covidové pacienty, z toho čtyři s kyslíkem. Víc než kdy dřív tak musí různé nemocnice spojovat síly a snažit se vymyslet řešení.

„Pracujeme ve velkém napětí. Stav pacientů se může každou chvílí zhoupnout jinak. V tom je ta nemoc nevyzpytatelná,“ říká vrchní sanitář Tibor Jano. Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

Platí to v celé zemi: [Jak ve středu upozornila Česká společnost anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny](#), funkční kapacita akutní péče je nyní ve většině nemocnic naplněná, k přílivu nemocných chybí odpovídající množství personálu. „Je to stav, kdy už nelze od zdravotnictví očekávat takovou úroveň a kvalitu péče, kterou poskytuje za standardních podmínek,“ připouští ředitel nemocnice.

Poneseme si to s sebou nadosmrti

Anesteziolog Michal ví, že je potřeba ještě chvíli vydržet a zatnout zuby. Situace je ale horší než kdy dřív: „Pacienti chodí do nemocnic v daleko horším stavu než na začátku toho všeho a jsou to i mladší ročníky, padesátníci a šedesátníci. Jasně, mají třeba vysoký tlak, obezitu nebo cukrovku, ale kdo to v tom věku nemá? Dáváme víc kyslíku, víc lidí je na hranici intubace. Tu pak limituje počet lůžek.“

Tolik úmrtí jako za poslední týdny lékaři a sestry intenzivní péče ještě nezažili. „Jak popisovala vrchní sestra ARO: zdravotníci jsou již psychicky velmi vyčerpaní z neustálého přetahování se se smrtí,“ doplňuje ředitel.

Náchodské ARO. Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

Jeho nemocnice navíc zajišťuje také testování na koronavirus a očkování. Jako dobrovolníci (se smlouvou a za odměnu) sice pomáhají v nemocnici kromě vojáků i hasiči, studenti středních zdravotnických škol nebo zdravotní sestry z řad učitelek střední evangelické školy, město ale vyzvalo také „silné muže“, aby se přihlásili k pomoci.

Zdejší výsledky antigenních testů naznačují, že jen tak klid nebude: v Náchodě se poměr pozitivních výsledků pohybuje kolem 13 procent, přitom jde o testy, kam docházejí lidé bez žádank od lékaře. Do nemocnic se navíc dostávají i ti, kteří dříve nepodstoupili testy. „Nálož v populaci je evidentně pořád vysoká. Pořád nemám dojem, že by hygiena stíhala trasovat. V současných počtech je to asi obtížné,“ říká ředitel.

Teď však lékaři a sestry věří, že se situace začne lámat k příznivějším křivkám – i díky očkování zdravotníků a seniorů. Nemocnice už naočkovala první dávkou vakcíny Pfizer/BioNTech kolem 700 zdravotníků, řada se jich ale předtím nakazila, takže je nyní v pracovní neschopnosti kolem

180 zaměstnanců, z nich asi 63 pozitivních. Na náladě zdravotníkům nepřidává ani fakt, že někteří z nakažených zdravotníků prošli po nákaze nemocnicí jako pacienti – minimálně dva lékaři si pobýli na covidové jednotce intenzivní péče.

Zdravotní sestra Lucie na covidovém ARO. Foto: Gabriel Kuchta, Deník N

Vysvětlovat „lidem zvenku“ zkušenost z pandemie a z péče o těžké covidové pacienty je podle zdravotníků velmi těžké. „Myslím, že co jsme tady za pár měsíců prožili, si s sebou všichni poneseme nadosmrti. Každý jsme si prošli pádem na dno, někteří se odrazili, někteří různě proplovávají – každý podle toho, jak máme nastavenou hranici tolerance stresu. Ale myslím, že všichni už jsme vyčerpaní. A nejen tady v Náchodě, ale po celé republice. A to nás zároveň tak trošku drží. Že v tom nejsme sami,“ usměje se trpce zdravotní sestra Lucie.

Přesto se zdravotníci nestačí divit tomu, že někteří lidé zápřah nemocnic zpochybňují. „Když probíhala demonstrace proti vládním opatřením na Staroměstském náměstí, pan primář z ARO mi říkal, že zrovna chvíli předtím, než tam řečnili pánové Landa a Klaus, resuscitoval jednoho pacienta, měli exitus a dva příjmy. Takže pro něj je to naprosto absurdní situace a úplně odtržené od reality,“ říká ředitel Jan Mach.

Štěstí i zrádnost nynějšího vývoje pandemie tkví podle něj v tom, že zdravotní péče zatím s vypětím všech sil drží. „Zdravotnictví to stále zvládá. Díky tomu, že je robustní, a díky naturelu zdravotníků. Byť jsou dopady pandemie vidět a společnost je hibernovaná, to největší drama se stále odehrává uvnitř nemocnic. Společnost by možná reagovala jinak, kdyby se problémy začaly ve větší míře přenášet před zdi nemocnic,“ upozorňuje ředitel.

Lidi „venku“ vybízí hlavně k tomu, aby vydrželi a byli trpěliví. „V tuto chvíli nezbyvá nic jiného. Než bude dostatečné množství vakcín, je potřeba, aby společnost navzdory nesouhlasu s vládou vydržela a byla ohleduplná k rizikovým skupinám, které zkrátka nejsme schopni uchránit tak, aby se k nám nedostávaly do péče a aby neumíraly. Informací, které společnost má, už je dostatek na to, abychom věděli, že ta situace je vážná a že bychom se měli nějakým způsobem chovat,“ dodává Mach.

**